



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homo Christianus In Sua Lege Institutus. Sive Discursus Morales

Quibus Totum Hominis Christiani Officium Explicatur; Quídq̄ue is fugere,
quid agere debeat, quàm exactissimè traditur

Segneri, Paolo

Augustæ Vindelicorum, Anno M.DCCXII.

VD18 90637038

Discursus VII. De Præcepto amandi Deum. Cùm Amor inter Animi Affectus
id sit, quod inter metalla aurum, indagatur, tam quæ sit vera ejus natura,
quàm quis lapis Illius lydius. Quæritur inquam, quid ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51633](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51633)

Hoc est serid orare, precibus jungere supplicationes, clamorem, gemitus, lacrymas. Sic operibus etiam & factis, Oratione non contentus, quæsit salutem nostram. Poterat Servator Deus vel unicâ purissimi ac pretiosissimi sanguinis sui guttulâ abluere omnes labe mille Mundorum, & tamen ille balneum nobis plenum paravit. *Quod potuit guttâ, Mell. flul* verba sunt, *hoc voluit undâ.* Et quâ id causâ, nisi ut palâm faceret, quantâ bonorum sanctorumque operum multitudine nos Salutem nostram curare deceat? Tandem eandem ille salutem nostram quæsit unicè, cum has in terras delatus est: hanc ille omni à se prolato verbulo, hanc omni passu, actione quacunque, omnibus prodigiis, omnibus officiis, cruciatibus spectavit unicè: *Ego veni, ut*

vitam habeant, & abundantius habeant. Ut & nos disceremus, non aliud æstimare, quàm quod Animæ salutem promoveret. Hanc igitur ad normam & ideam perficite ingens illud opus beatitatis æternæ, nec ambigite, quin deinceps illam sitis consecuturi: *Unam petii à Domino, hanc requiram, ut inhabitem in Domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.* Hoc est, ut Bellarminus interpretatur, *quandiu durabit vita Sanctorum cum Deo; vita, quæ utique expirabit nunquam.* His in terris non possumus dici habitare cum Deo, sed tantum ambulare ad inveniendum ipsum: *Obsecro ut dignè ambuletis vocatione, quâ vocati estis.* In Cælo cum ipso habitabimus, ubi per omnem deinceps æternitatem bene precabimur passibus nostris singulis, quos fecimus, ut eò pertingeremus.



DISCURSUS VII.

De Præcepto amandi Deum.



Agnus noster deus nunquam demonstravit appetiùs se & Dominum supremum & Patrem nostrum longè amabilissimum esse, quàm cum præcepit ut ipsum diligere mus toto corde, totâ Anima, & omnibus viribus. *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, ex totâ Animâ tuâ, & ex*

totâ fortitudine tuâ. Plus quàm unquam aliàs tum se Dominum ostendit, quando tributi loco Cor nostrum expetit: plus quam unquam Patrem se ostendit, dum ex cunctis Animi nostri affectibus non alium probavit magis quàm Amorem. Hoc igitur præceptum velut basi nititur totâ Dei Magnitudine & Excellentiâ, totâque ejus Bonitate; unde mirum profectò non

non est, quod vocetur præceptum, primum, præceptum majus omnibus, sicque ipsum sit breviarium & synopsis totius legis. Latâ hâc lege non semel, sed bis obligamur ad amandum Deum: semel quidem, quia amari Dignus est; secundo autem, quia iussit, ut amaremus. Quare sicut hoc ex capite crevit in nobis amandi debitum, sic non minore proportionem crescere debet studium ac cura huic debito respondendi. Propositum proinde mihi est hodie explicare vobis præceptum hoc amandi Deum super omnia, ut implere illud possitis ad amissim & integrè: allas enim, si infernali monstro simile esset non amare Deum, si id ipse permetteret duntaxat; quam demum portentosum erit, non amare eum, postquam præcepit, ut amaremus?

II. Idem est inter Animi affectiones Amor, quod Aurum inter metalla; omnibus nimirum æstimabilior, perfectior, puriorque omnibus. Unde Deus ipse cum auro illum comparat, dum sic Animam alloquitur. *Suadeo tibi, emere à me aurum ignisum, ut locuples fias.* Id proinde agam, ut hac Dissertatione & fundum pretiosi hujus metalli, & Lydium ejus lapidem diligenter considerem Ostendam, inquam, primo loco, quid sit, quidque imperet hoc præceptum amandi Deum super omnia; secundo autem, quo argumento Indiciòque certò agnosci possit, an sincerè perfectèque illo in Deum seramur.

I.

III. Tanta fermè est mortalium in

rebus ad Animam pertinentibus inscientia, ut cum Amorem Dei nominari audiunt, existiment cum nescio quo alio eâ de re agi: & voces has perinde accipiunt, ut idioma eximie tantum virtutis ac Sanctitatis hominibus commune; sic ut existiment, esse quidem amorem hunc hominis Christiani decus eximium, sine quo tamen dignitatem istam & titulum tueri abunde liceat. Error hic est minimè ferendus! Amor Dei non præceptus tantum, & imperatus est, sed omnium præceptorum finis, imò finis omnium planè operum Dei, qui sicut nos amat, ut à nobis redametur; ita ex omnibus, quibus nos prævenit ornavitque beneficiis, sive quæ sub aspectum cadunt, sive quæ non cadunt, tributum aliud non exigit, quàm amorem. *Ad nihil aliud amavit Deus*, Sancti Bernardi doctrina est, quàm ut amaretur. *Cum serm. 21: amat, non aliud vult, quàm amari, in Caut.* Amoris ergo lex, naturæ lex est, quæ à corde nostro avelli non potest; in quo, cum ipsius Dei digito exarata sit, non est quisquam, qui purgare se possit, aut tueri ejus ignoratione. Verum quidem est, cum lex hæc, non dicam deleta penitus, deformata tamen fuerit per peccata, statuisse Deum eandem scriptâ lege reparare ac restaurare: unde in Montis Sinai vertice aspectabilem se præbuit formâ magis quàm unquam terribili, multis inquam millenis Cæli Geniis tanquam custodibus cinctum; & inter tonitrua, turbines ac fulgura prodigiosa legem hanc millenas inter faces denuo promulgavit; *Diliges Dominum Deum*

L 3

Deum

Deum tuum, Tandem cum satis non fuisset legem hanc principio Mundi conditi in cordibus scribere, & eandem denuo post plurimum seculorum decursum tabulis ex lapide solido inscribere, decrevit divinus hic Legifer venire ipse, eamque à Cæli sedibus ad nos deferre, id quod iis verbis ipsemet professus est: *Ignem veni mittere in terram, & quid volo, nisi ut accendatur?* Et verò ipsum hoc Ignis vocabulum, quo Servatori nostri placuit affectionem hanc, ut audivimus, indigitare, ut quæ non aurum modò, sed aurum ignitum sit, bellissimè omnino explicat præcipuas Amoris Deo debiti dotes: unde hac maximè comparatione uti constitui, ut hujus præcepti naturam distinctius explicem. Sed quia non aliâ ratione limpidiorem haurire aquam concessum est, quàm si quis tantum laboris sibi sumat, ut ad fontem ipsum se conferat, visum est & mihi aliùs aliquanto rei totius originem repetere, ut tanto clariùs illud pernoscamus, de quo agere constitutum est.

IV. Statuendum igitur principio duplex amoris genus esse; prius, Amicitia amor appellatur, estque is, cum persona aliqua propter se amatur, ut boni in illam aliquid conferatur. Alterum Amor Concupiscentia dicitur, qui est, cum amatur persona non sui, sed amantis gratia, non ut in ipsam aliquid conferatur, sed ut ab eâ aliquid accipiatur. Primo amoris genere amici adamantur: atque hic solus Amor est, qui pulchro hoc amoris nomine ex merito indigite-

tur. Altero illo Concupiscentia amore etiam canes & equi amantur; aut, ut loquar rectius, ne ipsi quidem amantur, sed in ipsis amatur ille ipse qui amat, bonum inquam illiusmet & emolumentum, aut oblectamentum. Hinc inferre licet, quàm sit abuti vocabulis, dum amantes illos compellatis, qui ad peccandum vos inducunt, & affirmare non pudet, non posse vos non amare, à quibus tantum amemini. Egregium enim verò amorem! Sic & helleo ille leporem amat, quo famam exareret. Hoc est sibi, non vobis bene velle; imò & sibi, & vobis velle pessimè: cum plus mali & vobis, & sibi inferat, qui tam turpiter amat, quàm insatiabile & atrocissimum odium, quo totus in perniciem vestrum Infernus fertur, vobis perinde ac ipsis inferre possit. Sed omittamus nunc istud, ne vagemur extra semitam. Præceptum amandi Deum super omnia obligat nos ad amandum ipsum amore primi generis, sui inquam causâ, & amore aut amicitia, aut certè Benevolentia: non autem amore alterius generis, mercenario nimirum, suorum commodorum studioso, non vero sinceròq; qualis est, qui attendit non Dei Bonitatem, sed commoda nostra, nec curat, quàm ipse in se bonus sit, sed quantum ab ipso boni nos sperare possimus. Non istud affirmo, amando DEUM non posse nos nec desiderare, nec petere, nec sperare mercedem nobis promissam; affirmo tamen, mercedem hanc non debere esse causam, quæ ad amandū impellat, præcipuam, mul-

multoque minus unicam. Alias si Deum amamus aut unice, aut præcipue propter bonum, quod ab eo in nos proficiscitur, profecto convincimur magis amare illud bonum quam Deum, à quo illud proficiscitur. Si vir illustris filioi sui nutricem mensæ suæ adhibet, si ferculis pascit lectissimis, si bene se illi velle demonstrat, plus ille boni filio suo capit, cui hac ratione meliore de lacte provider. Non hujus sortis nostrum erga Deum amorem esse decet. Oportet similem esse matris inopis Amori, quæ (ut non unquam evenisse annales memorant) sobolem suam clam expositam in orphanotrophium susceptam, conducta dein ad lac illi præbendum, lactat maximam suam voluntate, ut viscerum suorum partum; simulque lactis illi præbiti mercedem accipit, parata non deserere, etsi laboris illius sui & impendiorum mercedem penitus nullam accipere posset, aut sperare.

V. Tenendum insuper ipsum hunc Amicitiaæ aut Benevolentiaæ Amorem duplicis itidem generis esse: priorem Appretiativum appellant; Intensivum alterum, aut tenerum. Si vocum harum vim minus assequi vobis videmini, attentè me audite; exemplo enim allato efficiam, ut illam probè assequamini. Sit Parens, qui filios hebeat geminos: Majorem natum unum jam Sacerdotem, disciplinis egregiè excultum, moribus integerrimum, qui familiam nunc regat consilio, ædificet exemplo & spè præferat minimè vanam, quòd non diu post eam altiùs evecturus sit aut munere & officio lucroso, cui adhibeatur,

aut animarum curam, alicubi stipendio minimè parco administrandam. Filioi alter ætate tener sit, bellulus, graciosus, lepidus, verbo, Parentum & domus delitiu. Fingamus nunc inevitabili necessitate morientum alterutri, sic tamè, ut optionem Parenti relinquat Deus, quem vivum velit, quem mortuum. Sic est, non potest non Parens graviter sentire jacturam minoris; nec absque affectionum acerbam pugnâ in hujus necè consentiet; consentiet tamen, & moti sinet parvulum, ut major natu supervivat. Et quâ id causâ? natu minorem scilicet complectitur amore & affectu teneriore: Majorem autè natu majore & benevolentia solidiore, masculam, majorisq; pòderis, majoris illum faciendo, ac alteri præferendo, ubi ad comparationem ventum fuerit. His igitur, ut nunc pluribus explicata sunt, positis, par utriq; esset diligere à nobis Deum supra res cõditas planè omnes, hoc etiam amore tenero, atq; intensivo, què diximus: tanta tamen fuit Dei Bonitas, ut nostram & inscientiam, & frigus miseratus eum nobis imperare noluerit: satis illi fuit, exigere à nobis Amorem illum alteri estimationis & appretiationis quo impulsus, cum occasio se obtulerit, præferamus illum rebus aliis conditis quibuscunque, & eligamus facere potiùs jacturam totius Mundi, si noster esset, quam peccando divina amicitiaæ jura amittere. Hoc igitur est amare Deum super omnia, rebus illum cunctis præferre, & nec omnes, nec earum aliquam ejus amori præponere: sic adimpletur illa, *in dextera ejus Ignea Lex*: alitùrque ac conservatur nostro in animo ille met ignis, quem

ut

Deut.
33. 3.

ut dicebam Servator ipse Cælo detulit.
*Ignem veni mittere in terram, & quid
volo, nisi ut accendatur?*

VI. Aprissimus ignis est ad amoris
hujus naturam ac indolem explican-
dam; hic siquidem Rex quodammodo
est Elementorum, & perinde ac Cæ-
lestis suæ originis memor, infimi hu-
jus Mundi rebus omnibus semper su-
perior esse conatur: Atque ita bellis-
simè exprimit illam Excellentiam, ac
prærogativum Amoris Dei Jus, quo
cunctis ille aliis affectionibus, & cu-
piditatibus debet dominari. Hinc non
desunt, qui existiment, non aliâ re-
ctius voce præceptum Amandi Deum
exprimi, quam Dilectionis; *Diliges
Dominum Deum tuum*: nec enim Di-
lectio qualiscunque amor est: sed
Amor junctus electione: Amor est,
quo se in Dilectum suum Sponsa In-
Salomonis Cantico ferri profitebatur,
quem eâ causâ appellavit *Electum ex
millibus*: id quod jam pridem S. Tho-
mas observavit, dum dixit: *Dilectio
1.2. q. 26.
ar. 2. c.* addit supra amorem electionem. Id
Ipsam affirmavit Evangelica illa Hi-
storia. Quæsit Servator noster redi-
vivi ex S. Petro, magisne ipse solus
Christum Magistrum suum diligeret,
quam omnes reliqui ejusdem Scholæ
Alumni præsentis, *Simon Joannes di-
ligis me plus hu?* At Apostolus, recen-
tis sui casûs memoriâ consternatus,
non ausus est profiteri, talem dilecti-
onem in Animo suo exarsisse; repo-
suit tantum, agnoscere se in eo amo-
ris aliquid: *Etiâ Domine, agebat,
in scis, quia amote.* Quid autem ad
rem hæc facit responso? Magister

de Dilectione interrogat, & Discipu-
lus de amore responderet! Enimverò
ingens est geminam hanc inter vocem,
quarum tamen utraque idem signifi-
care videtur, discrimen, *Amare, &
diligere*, Amor locum habet in parte
etiam Animæ ignobiliore, & idem esse
potest cum propensione quadam na-
turali, quæ, ut ferè Amicitie Ju-
venum solent, fundata sit in simili hu-
morum temperie, & propensionum
affinitate, quam genium dicere sole-
mus. Non ita Dilectio, *Diligere est
quasi diligere*: est amor æstimationis,
amor prudens, rectus, rationi confor-
mis, qui ex notitiâ promeritorum
amati progignitur. Atque hoc se fla-
grare Petrus affirmare non est ausus:
hoc autem, Dei nostri Lex de amando
impletur: hinc semper amor nobis
iste proponitur vocibus, quæ ejus su-
premam excellentiam dignitatè que
significant: *Diligis me plus his? Super
omnia autem hac charitatem habere.* Et
Christus ipse servator: *Qui amat Pa-
trem, aut Matrem plus quam me, non
est me dignus.* Animum diligenter ad
Christi verba advertite: *Plus quam
me, inquit; nec enim vetitum est amare
res conditas, sed vetitum tantum est,
amare illas plus quam Deum: id quod
contingit toties, quoties lethali se ho-
mo noxâ obstringit. Tunc enim quan-
dam Idololatriam operis admittit, cor
suum Aram quodammodo constituendo,
in quo novum aliquem Deum statuat;
illam nimirum rem conditam, quam
pluris quam suum Conditorem æsti-
mat, *Quidquid in dilectionis lance præ-
ponderat, Deus est; ut non solidè mi-
nùs**

Collois.
13. 34.
Matthæ.
10. 37.

nus, quàm ingeniosè Augustinus ait. At si è diverso animus noster, ejusque affectio ordine inverto DEUM bonis omnino omnibus præponit, Charitas hæc ordinata dicitur, qualem se experiri illa quondam gloriabatur: *Ordinavit in me Charitatem.* Tum autem, quantumcunque etiam res conditæ amentur, solus tamen Deus ab ejusmodi homine amari dicitur: solus enim amatur ut finis ultimus, res verò conditæ amantur ut mediæ, non plus, quàm quantum ad finem ipsæ ultimum conferunt, aut certè eidem non advertantur; unde fit, ut solus Deus verè ametur. Qui Medicum amat propter Sanitatem, si dicere volumus, quod res est, solam amat Sanitatem; & qui rem conditam amat tantum amore Dei, solum Deum amat; & hoc est, illam amare toto corde.

VII. Et verò quid minus postulare à nobis Deus potuit, quàm dum postulavit, ut primum illi in animo nostro locum paremus, sic, ut comparatione inter ipsum, & res conditas factâ, pluris illum quàm has æstimemus? An forsitan loco hoc dignus non est? An aurum plus justo peteret à nostris stateris, si in illis præponderare cuperet paleis? enim verò par est nos rubore vel ex sola hac comparatione suffundi. Si quis ex inclitâ illâ Esthere quæsisisset: Quid in animo tuo pluris facis, martiæ tuæ, & Dominum ac Regem Assuerum, centum viginti septem Provinciis imperitantem, an verò pugillarem luti massam? Ruborem sanè excussisset prudenti illi fæminæ quæstionem stultam, & summo ludibrio se habere.

R. P. Pauli Segneri Christ. Instr. Tom. I.

beri judicasset, si audisset comparationem Mariti sui Institui quò injustam magis, hoc etiam magis probrosam. Quomodo igitur & anima non poterit gravissimam suam incuriam & probrum interpretari, quòd malum Dæmonem non pudeat ex eâ quærere, quem ipsa pluris æstimet, & quem ipsa potiùs habere amicum velit. Deumne potentem planè omnia, animam creatam misellam, quæ Deo comparata ne massula quidem est sordidæ pulveris, quia est merum nihil? Sancti ferre non poterant, ad tam infamem comparationem veniri: Clamabant illi: *Domine Deus virtutum, quis similis tibi?* Diocletianus Imperator, juratus ille & nefarius Religionis Christianæ hostis, cum sibi iussisset Clementè Ancyranum Episcopum, & Christi pugilem fortissimum, iussit, ut is Christum ejuraret. Rifu explosit insana imperia Martyr inclytus: quare Imperator parte unâ collocari iussit vasa plurima, auro argentoque conflata, vestem pretiosam omnis generis, præfecturarum potestatisque insignia, & quidquid aliud humana vel ambitio, vel cupiditas inhiat. Parte autem alterâ collocari iussit compedes ferreas, enses, cultros, rotas, flagra, craticulas ignitas, & quidquid aliud fortissimo culque terroris aliquid & horrois incutere potest. Mox ad Sanctum Præsulem conversus: si, aiebat, DEUM tuum ejuras, quidquid hic opum cernis, & quidquid aliud dare Imperator potest, qui Dominus Mundi sit, qualem me nôsti, id omne tuum erit; at si è

M diverso

diverso pergis eum adorare, quid quid hic instrumentorum cernis, initium cruciatibus dabit, quos alios ex alijs senties & experieris. Delibera diligenter, & elige. Quid vobis videtur? an sterisse tantisper deliberandum virum Sanctissimum? Quinimò irritatus comparatione tam indigna, alitum primò ingemuit indignabundus, quòd ad rem tantam, tantillo pretio, ut homo quidam abjectissimus, esset invitatus: tertium mox opibus illis ac divitiis obvertens, omni, quæ proponebatur, prosperitati, protestatus est cum Apostolo, nec altitudinem, nec profundum, non omnem malorum, non omnem bonorum caducorum congeriem tantum unquam habituram virium, ut se à Deo suo avelleret. Animum advertite ad gemitum illum animi indignantis, qui pretio thesaurum æquat; quia in viro Sanctissimo nascebatur ex magna illa Christi Servatoris sui æstimatione, quem rei vanæ ac perituræ conferri æquo animo ferre non poterat. Nec id mirum: *Quando majora minoribus coquantur, ut rectè S. Hieronymus loquitur, inferioris comparatio, superioris injuria est.* Rem tanto superiorem inferiori comparare! est id quidem inferiorem magno honore dignari: at eadem sanè operâ superior ignominiam gravissimam dehonestatur.

VIII. Heu Munde Christiane! ô animi Christum Deum venerantium, quàm non hæc sensa volvitis! prò quàm exiguus eorum est numerus, qui fovendo in animo perpetuam il-

lam de DEO æstimationem, tot nominibus debitam, cum res tulerit, supremum illi locum constanter tribuant, animi sui decreto firmissimo, faciendi potius jacturam bonorum caducorum omnium, quàm DEI, & subeundi omne malorum & adversorum genus, quàm Legem ejus Divinam unquam violandi! Summum quod à plerisque expectes, est; quòd eodem gradu ac pretio Deum, ac res conditas velint habere: æstimare Deum quia dignus est, & æstimare res creatas tantum, quanti illum: sic ut cor suum mensæ instar rotundæ esse optent, in quo omnis, & nullus locus sit primus. Nunc templum volunt accedere, ut Sacerdoti facienti ad Aram adsint; nunc ad domum Amasiæ se conferre: nunc Christum in divinis epulo hospitem admittere, aliàs eum foras protrudere, ut adultero locus sit: nunc stipem largiri egenti, mox Principis ærarium depeculari. Verbo, eodem Altari Christum & Idolum statuere. Sed vanæ sunt istæ spes; mox ac partem Orco vultis concedere, totum ille haber. Quærit Sanctus Augustinus, quid tandem causæ esse potuerit, cur Senatus Romanus nunquam se passus sit induci, ut, vel Tiberio Imperatore enixè id cupiente, pateretur Christum DEUM reliquos inter Deos in Capitolio collocari; etsi ea Romæ invaluisse opinio, Sapientis esse omnium & singularum Nationum Deos venerari, & omnium ex æquo favores sibi conciliare? Fuit autem ejus rei, hæc ipsa, quam jam indicavi, causâ; Christus non vult parem haberi sibi quemquam

quam; sed sicut solus ac unus DEUS est, sic solus vult adorari, solus æstimari, quis ac qualis est, solus toto corde amari. *Tu solus altissimus in omni terra.* Illos duplicis fidei mortales, qui jurant in Domino & jurant in Melchon; exosus est. Imitantur isti Hebræos veteres, qui jam nec Judæi, nec Ethnici existimabant sic se DEI veri amicos esse posse, ut simul etiam essent amici falforum Deorum. Sed quo id suo emolumento? Falsis à Numinibus prediti atque deserti, non aliud affecti sunt, quàm ut verum etiam Deum amitterent.

II.

IX. Sufficere possunt, quæ dicta sunt hæcenus, ut intelligatis, in quo consistat præceptum amandi DEUM super omnia. Pergamus nunc ad quærendum verum lapidem, lydium, ad quem aurum hoc tam pretiosum examinemus. Quo igitur indicio cognoscere licebit, verène homo Christianus amet Deum amore ejus generis, quod descripsimus? Et en illud: *agere & pati.* Agere, & pati, signa sunt minimè obscura, hunc in nobis ignem ardere. Et ad agendum quidem quod attinet, hoc maximè ignis verus à plicto, aut ficto discernitur. Stare potest Aer: stagnare Aqua; Terra quiescere; sed nihil horum Ignis; hic moveatur oportet, agat inquam, aut emoriatur. Hic, inquit Sanctus Gregorius, veræ charitatis est character: *si non operatur, amor non est.* Hinc & Christus tam disertis verbis protestatur. *Qui habet mandata mea, & servat ea, ille est, qui diligit me,* Atque

hac causâ, quisquis è diverso præcepta DEI non servat, etsi Templum accedat, sacrum auscultet, Deiparæ precum coronam texat, etsi pectus tundat, etsi lacrymæ illi, dum concioni adstat, oboriantur, non tamen idcirco notâ insignitur amoris Divini. Et ad hoc diligenter animum advertite; quod, etsi ille præceptum violat unicum, cætera ad amissim fervet omnia, necdum tamen Deum amat, atque aded necdum amantiun Deum mercede dignus est, salute inquam æternâ. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit.* Loquitur hic Christus singulari numero, non plurali, & *sermonem meum* ait, ut nos doceat, unum solum ex præceptis ipsius violatum sufficere ad extinguendum in animis nostris amoris divini ignem, cum sic jam Deus non omnibus præponderet. Videntur è Christianorum numero aliqui imbuti opinione Rabinorum quorundam, qui docebant; Animam extremo illo Mundi die judicandam salutis æternæ futuram compotem, si bonorum operum & rectè factorum numerus excedat numerum operum pravorum. Certè & ipsis solenne est dicere. *Aliena non rapio, Deo non maledico, injuriam facio nemini: unum solum peccatum est, quod à me alienum non puto.* Quid vultis amplius? Istud abundè est, ut privetur quis amore Dei, qui vita est animæ: *si quis diligit me, sermonem meum servabit.* Quare sicut solum hoc amoris DEI præceptum totius divinæ legis breviarium est, sic obedientia Dei mandatis præstita Synopsis est legis

Pf. 32. 19
Sophon.
1. 5.

Hom. 30.
in Ev.
Jo. 14.
21.

gis de amando Deo. Proinde, qui cognoscere vult, an Deum amet, sumat ille in manus Decalogum, & sigillatim præcepta percurrat omnia; mox ad Ecclesiæ præcepta transeat; dein etiam statûs, in quo degit, leges ad unam omnes cogitando enumeret, & si invenerit, in nullo horum se majoris momenti in re defecisse, dicere securus poterit: Confido equidem, inveniri in animo meo pretiosum istud amoris divini, rebus planè omnibus præponderantis, metallum. At si secûs, pronuntiet, illud non inveniri.

X. Ad hoc autem quàm maximè animum advertite; cum repentè ad pravum quid sollicitari vos experimini, quid in animum vestrum tentatio ejusmodi possit? tum enim præquam unquam aliàs experiri licet, quo res loco sint, Magnes major minorem trahit; si quis tamen ferrum illi admoveat, omisso Magnete minore, ferro adhærescit, illudque velut amplexu stringit. Amat quis filium suum, & meritò, est enim alter ipse. Magnes hic major, naturali propensione adhærescit Minori. At si honor DEO debitus postulet, ut filium istum non sinat in Clericorum ordinem cooptari, propterea quòd moribus illum fuisse dehonestaturus, quid is agit? An sacrâ illum veste exuit, & alteri profano ministerio ac muneri addicit? an vult potiùs, ut vel DEI ingratis in sacratiore illo ordine perseveret? si Clerici illum vestibus exuit, virtute suâ pollet magnes; deserto enim magnete altero ferrum amplectitur. At si induci non potest,

ut profanis illum studijs addicat; vim suam magnes perdidit, quia ferrum ad se non trahit; & DEO dignus non est, quia filium pluris, quàm Deum æstimat. *Qui amat filium aut filiam super me, non est me dignus.* Matth. 10.37.

Quod dixi in hoc filij DEO prælati paradigmate, id ipsum de quovis alio pronuntio, ubi de amico, de nominis famâ, de re familiari, & maxime cum de lucris ex mercimoniis, quibus tam avidè inhiatis, agitur. Verbi gratiâ. Lucrum quis fecit in negotiatione non contemnendum; sed sacer arbiter affirmat, illud justum non esse, atque ad eò suum illi reddendum, cui ablatum est; cum nemini suis ex nummis colligere liceat illum fructum, quem Deus prohibet, dum usurâ interdicat. Jam perpendat quisque, an, cum hæc audit, omittat deinceps ejusmodi artem ditescendi ex simplici mutuo, & num jam parta reddat? Si & hoc, & illud facit, sincera est in ejus animo & genuina charitas; at si secûs facit, genuina non est, & ad Lydium experientia lapidem adultera probatur. O quàm sincerus, & certus lapis amoris, sunt opera! arteria pulsu vita deprehenditur: operib' cognoscitur charitas,

XI. Magis etiam Tolerantia illam manifestat, quod erat alterum veri ignis signum; qui ubi materiam semel comprehenderit, flatibus, qui oppugnant, tam non cedit, ut illis ipsis evadat fortior, seque propaget. Placène igitur experiri, an Dei Voluntas ac beneplacitum plus quàm alia omnia in animo vestro possit? Attendat quisque

quo-

quomodo resistat adversis, quæ repentè & præter spem illum adortiuntur? An ex his ipsis magis animatur ad laudandum Deum, an verò etiam ad maledicendum illi abripi se sinit? Hac absque experientia non est facile de amore cujusquam pronuntiare. Mulierculæ aliquæ tantùm non confligere sibi videntur sincerissimæ pietatis flammis, eo ex capite, quòd non sine tenero animi sensu aut commorentur in templo, aut preces aliquas sibi recitent, cum familiæ gerere curam deberent, quæ interim nescio quò vagatur. Ecur autem tam facilè hoc sibi persuadent? Non ob aliud, quàm quia tum nemo est, qui ipsis molestus sit, Maritum habent virum bonum, liberi jussis obtemperant, agri rident, cella vinaria abundat, nec loculi inanes sunt. Mutetur tantisper rerum facies: moriatur filius; suscitentur lites; grando vineam percutiat; prodeant, qui acerbè & crudeliter persequantur: tum videre, an tenerum illud & suave religionis studium durer; an verò Marianis ad globulos precibus succedant imprecationes & maledicta, & dulcibus plii sensus in Ecclesia lacrymis, lacrymæ domi iræ & furoris impotentia expressa. Videmus siculâ, quamlibet rimosâ, quamdiu in putei fundo hæret, perinde aquâ plenam esse, ac est alia integerrima: sed atrollite illam tantisper, & tum apparebit vasis fracti ab integro differentia. Sic dum pro voto fluunt omnia, non est facilè, discernere Dei verè ac sincerè studiosum, amantemque, ab alio, qui in speciem tantùm illum diligit. Opus est illum trahere ex

tra affluentiam commodorum, & tum se proder, qualis sit; sicut Jobus agnitus est genuinus amator Dei, non cum deliciis affluebat, & commodis omnis generis, sed cum in sicco calamitatum & inopiæ, quæ ipsum oppresserunt, est destitutus.

XII. Judicate proin, quàm bellè se purgent illæ, quæ in ipsa adeò Sacramentali sui accusatione reos alios agunt modicæ virtutis ac honestatis, pro eo, quòd se ipsas culpæ obnoxias fateantur. Priusquam marito jungeret, ait ex his una aliqua, ne verbum quidè loquebar minùs decens ac compositum, at nunc, miseram me! ex quo Marito ferro & barbaro juncta sum, cogor omni ferè momento blasphemias effutire. Egregia enim verò excusatio. Tolerantè esse, cum nihil occurrit adversi! Secundo flumine vehi, nullius negotij est, etiam cadavera aquarum impetu abripiuntur: sed adverso navigare flumine & artem, & conatum non modicū postulat: natate adversus alveum, non mortuorū est, sed vivorū, qui brachijs strenuè contendunt. Si cujus in animo arderet verus Dei amor, qui hominem Christianum impellit ad obediendum cunctis Dei sui legibus, vel repugnantem cum omni pravaram propensionum agmine, naturâ; non ita res procederet: Tolerantia vestra tam non cederet contra nitentibus, ut vel ex hoc vires sumeret & incrementa. Quare si post hac adversa Deus in ædes vestras immiserit, ut experimentum vestri capiat, si afflixerit egestate, contemptu, molestiis variis, morbis, litibus & controversiis inopinis, sic vos ipsos affari lubeat,

sicut se ipsum Christus affatus est, cum postremorum illorum cruciatuum tempus immineret: *Ut cognoscat Mundus, quia diligo Patrem, surgite, eamus.* Ut palam fiat, & mihi, & aliis, quod amem Deum super omnia, etiam plus quam me, maesti animo, eamus obviam adversis, quæ nos invadant, & non contenti excipere illa patienter, occupemus illa desiderando, *surgite eamus.* Generosa hæc animi magnitudo palam facit, jam devictam esse naturam, & quod non jam illius sequamur effata ac leges, sed tantum ea, quæ Deus ac Gratia distant.

XII. Sunt è Medicorum Scholis qui asserant, aurum potatum dilatare cor, spiritibus illud implere, & animos in periculis, ac casibus adversis subministrare. Utinam nemo non vestrum granum saltem unicum perfectissimi hujus auri amoris haberet in animo! quam promptum illi ac facile foret, non magnas illas, quas Deus immitit, molestias, ferre, imò quam jucundum plures ab eo effluctim petere! S. Ignatius Martyr, qui multum ejusmodi auri deglutierat, provocabat tormenta omnia, & obiectus Leonibus, à quibus devoraretur, cum metueret, ne bellæ illæ ipsum reveritæ, ungues & dentes ab eo abstinerent, sicut alios Martyres erant reveritæ, parabat se ad eas proritandas, & contra se incitandas, istud enim verò aurum erat non ignitum tantum, sed & probatum: *aurum ignitum probatum.* Haud sanè magni illos ego Christi sectatores facio, qui tam diu solum

virtuti student, quam diu suaviter illos ac blandè Deus habet. Hi mihi vultus januis non absimiles videntur, quæ tum solum non strident, cum recens unctæ sunt: pingui autem illâ materiâ, quâ unctæ fuerant, exiccata, sonantiùs quam unquam ante hæc strident; vertuntur enim cardinibus rubigine exesis. Horum in persona dicebat olim Psalter Regius: *Ego dixi in abundantia mea non movebor in aeternum.* Et quanto animo, quantâ promptitudine decernebat permittere se Deo, & nullam penitus ejus providentiæ obicem ponere! sed hæc decreta tam sancta concepta erant *in abundantia*, tempore, quo illum Deus cumulârat mille benedictionibus. Expectate tantisper, dum hoc unguentum tam suave, & sensibile exarescat: mox idiomate loquitur alio, & non minus quam antea stridet. *Avertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.* Hoc proinde est inter majora, quæ afferre calamitas aliqua possit, commoda & emolumenta; ut nos in nostri penitiorum noticiam deducat, cum nullâ aliâ tam verisimili conjecturâ colligere possimus, animum nostrum DEI amore genuino ardere, quam quando adversa forti animo ferimus. *Qui non est tentatus quid scit?* Eccl. 3. 1. quæ sunt Spiritus Sancti verba: quibus indicare vult, non tentatum, nihil scire: etsi enim & disciplinatum, & arcium omnium esset callentissimus, non sciret tamen aliquid momenti alicujus; cum ignoret, an cum illa tot rerum scientia conjunctum habeat Amorem DEI, quo sine docti omnes

ac Sapientes, Doctrinâ ac Sapientiâ humanâ, eorum instar sunt, qui cuncta decoxerunt; cùm altero in Mundo ne reruntium quidem valeat, omnis illa fors & summa capitalis, quam hoc in Mundo possident.

XIV. Ejusmodi cogitatione obarmare se oportet, Dilectissimi, in cunctis, quæ sinistra cadunt, acceptando illa à DEI manu, secumque ita ratiocinando. Hoc DEI opus est, qui cunctis palam vult facere, an super omnia ipsum amem: *Tentat vos*

Dent. 13. Dominus Deus vester, ut palam fiat, utrum diligatis eum, an non, in toto corde, & in tota anima vestra. Sic & Gemmatij carbunculum explorant: fenestras omnes, quibus lux intrat, occludunt, & observant, an lucis aliquid in iis tenebris diffundat? Sic mecum nunc Deus agit, dicere quilibet oportet: Tentat me Dominus, eaque causâ stabo invictus, meque verè Christianum probabo: Misereum me, si hoc ad examen non resplendo ut gemma sincera, sed ut adulterata fulgore destituor! En hæc est anima verè pretiosa, quæ non claro solum meridie refulget, quando fulgent omnia, sed splendet densâ in nocte, quâ nihil splendet, quod luce propriâ sit destitutum.

XV. His igitur geminis indiciis operum, quibus præcepta servantur omnia, & tolerantiæ, quâ ne quidem, cùm adversa undique ingruunt, ab iis observandis dimoveri quis se patiat, palam se prodeit hic Dei Amor; amor tam nobilis ac præstans, ut rellus hæc nihil habeat, quod conferri illi

possit: *Longè, & de ultimis finibus pretium ejus.* Anima, quæ particulam amoris hujus minimam possideat, ditior est, quam si innumerabiles Mundos à DEO conditos, & qui per omnem deinceps æternitatem, quam longa est, condi possent, possideret.

Hunc igitur Amorem tam sincerum, verumque, par est nos à DEO petere, quoties illi supplices orando accidimus; hic in cunctis per diem actionibus quærendus nobis est, hic rectè factis, & plenâ perfectâque totius Divinæ legis observatione identidem augendus: *Deum time, & mandata ejus observa; hoc est enim omnis homo.*

Conchas Inter unam aliquam majorem alijs ajunt esse; quam ceteræ, ut suam Reginam ped. seque affectentur. Magna proinde est ejus Piscatoris felicitas, qui suis illam retibus incluserit; neque enim sola ipsa Margaritam sinu condit, nullo pretio fatis æstimabilem, sed etiam eâ Reginâ captâ, nullo negotio capiuntur reliquæ, quæ eam sequuntur. Huic concharum Reginæ similem existimate, Auditores Dilectissimi, charitatis virtutem, quæ & ipsa in se tanti, ut ostendimus, pretij est, & tanti insuper æstimanda propter omnia, quæ secum affert, bona: *Venerunt autem mihi omnia bona pariter cum illa.* Nulli proinde parcendum est labori, ut prædâ tam optatâ potiamur, & postquam illâ potiti fuerimus, omnem illi retinendæ operam par est nos impendere.

XVI. Sed quid? an hic Christianorum labor, hic omnis eorum conatus

tus est? heu, quem satis pudebit stoliditatis nostræ ac dementia? quis condignis illam lacrymis deplorabit? Non est quidquam his in terris, quod minoris æstimeretur, quam beata isthæc Charitas, nec est ulla uspiam res, quæ tam facile projiciatur in quantumcunque levi tempestate, quæ nos adoratur. Sunt, qui ne expectant quidem, dum procellæ insurgant, & navim quatiant: ipsi in eas feruntur, ut jacturam faciant. Quid his verbis indico? nescio quis, vix à noxis absolutus, eò confestim redit, ubi paulò antè peccavit; cum iisdem personis agit, quas paulò antè flagitiorum aut socios, aut auctores habuit. Hoc autem quid est aliud, quam irritare ventos, teneationes inquam provocare? Quin etiam peccare parùm foret: eò venit, ut de peccato etiam jactare se illi non vereantur, & in eo non jam oblectationem solam, sed & gloriam reponant. *Letantur, cum malè fecerint, & exultant in rebus pessimis:* sicut non pauci peccantium è numero, omni pudore amisso, similes effecti sunt Junipero, qui spinis suis, perinde ac frondium foliis superbit. Fungus inter eos esse videtur, qui insignitè consceleratus esse nesciat.

XVII. Sed adeste, animis & auribus, AA, Dilectissimi, nostisne, quid primùm interrogandi sitis, cum non diu post Divino Tribunali judicandi sistemini? Non aliud profectò, quam quod è S. Petro quæsitum est? etsi non eodem verborum sensu. *Diligis me plus his?* S. Petrus interrogatus est, plùsne Deum ipse diligeret, quam

illum diligerent Apostoli reliquitum præsentis: *Diligis me plus his?* ex quolibet autem nostrùm quæret Judex, magisne me diligis quam sodales tuos, quam omnes amicitiam, aut sanguine junctos, magis quam rem creatam quamlibet? Tunc autem quid reponere quivis poterit? scrutamini tanisper animi vestri latebras, & mihi jam nunc anticipatò responde, qui idem è singulis vestrùm quæro, ut tantò respondeatis promptius, cum eadem quæstio denuo vobis fuerit proposita: Verène DEUM amatis super omnia? affirmabitis, opinor: sed quomodo verè hoc affirmabit ille, qui, dum merces suas divendit, tenuissimilucelli causâ identidem pejerat; & cum vel leviculum damnum acceperit, atrociores in Deum blasphemias evomit, quam Atheus aliquis, aut Turca? quomodo affirmabit ille Pater, qui ut filium, nil tale promeritum, ad animas alicubi pascendas promoveat, aut pingui Ecclesiæ beneficio locupletet, nec muneribus, nec pecunijs parcit, quia via alia nulla, ad hæc patebat? Quomodo hoc affirmabit illa mater, quæ, ut filiam maritum inveniat, religioni sibi non ducit, eam certissimis perdendæ pudicitia periculis exponere, & nunquam facere, ut matrimonium ante sit consummatum, quam ratum? Quomodo affirmabunt, amati à se DEUM super omnia, ille Jüvenis, & illa Puella, qui, ut votorum suorum fiant compotes, pensi non habent, sanctissimas Dei leges omnes pedibus proculcare? *Actiones hæc tam pravæ plùs.*

Prov. 2.
14.

I. C.
26. 2

plus satis ostendunt, Deus minùs, quàm res alias diligi, & Dei loco adorari commoda propria, ambitionem, oblectamenta; hæc ut finem suum æstimando, desiderandòque; ut ipse ad hæc Deus seruiat, & peccatis nostris materiam subministrat, diu nos in his flagitijs toleret, ut ea quàm creberimè repetere possimus. *Probatio dilectionis, exhibitio est operis*, igitur ut respondeatur verè, quærenti. *Diligis me plus his?* necesse erit respondere: Non, ô Deus! magis quàm te, amo filium meum immo iugerum; magis amo turpia mea oblectamenta, magis paucorum nummolorum lucrum. Itane ergo non amatis Deum? O vos pro tantis collatis in vos beneficiis ingratos! ô tantum amorem oblitos! pro cæcos penitus ad pernoscendas perfectiones infinitas, quibus Deus dignus est amore, qui limites nullos habeat! *Quantus est excessus amoris, tantus debet esse doloris*, quæ sunt S. Augustini verba: & tamen nostrâ æstimatione Deum ipsum tantilli pulveris acervulo posthabemus!

XVIII. Contra eos, qui tales sunt, torquere hodie cogor terribile fulmen Cælo missum. Detulit illud Paulus Apostolus, cùm tertio è Cælo has in terras rediret. *Siquis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema*. Si quis Dominum suum, Servatorem suum, Deum suum non a-

R. P. Segueri Christ. Instr. Tom. I.

mat, sit maledictus & execratus, *sic anathema*, multòque magis execratus, si tam non amat, ut offendat etiam; tam illum non laudat, ut maledictis proscindat, injuriâ, quam vel mille Inferni nunquam satis vindicent. Verum est, non torquere Ecclesiam hæc fulmina, nisi in contumaces. Quare, ô chara mea pignora, qui aljà se ipsis evadere deinceps volunt, qui, inquam, tanti posthac volent æstimare Deum, quanti æstimari dignus est, pluris nimium, quàm res alias omnes, certè priùs mori in ejus gratiâ & amicitia, quàm ejus in inimicitia & odio vivere, isti, inquam, non erunt maledicti. Sacrum hoc fulmen eos tantùm feriet, qui animum in sceleribus obstinabunt, certè non pluris deinceps facere Deum, quàm ipsum hæctenus fecerint, & postponere illum omnibus aliis caducis & perituris bonis. *Siquis non amat Dominum nostrum Iesum Christum, sit anathema*. Habeat hoc sibi, qui animum ad non amandum obstinat: absit à nobis tanta insania: sed animus deinceps noster speculi instar sit terribilissimus, quod vultum quodammodo suum obvertit rei, ad quam representandam formatum est; reliquis autem omnibus, tergum. Amabimus nunc Deum plus quàm omnia, qui unus ac solus in Mundo, nostro dignus est amore.

N

DISCUR-